

Notă de prezentare și motivare
a proiectului de Ordin pentru aprobarea Regulamentului privind
furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale

1. Cadrul național de reglementare

Potrivit prevederilor art. 10 alin. (1) lit. z) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare, Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei „*stabilește și aprobă condițiile, procedura de desemnare a furnizorului de ultimă instanță și prețurile reglementate aferente*”, iar conform dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. b) și c) din același act normativ, ordinele, deciziile sau avizele ANRE cu privire la activitatea de reglementare se referă la „*aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate și/sau a metodologiilor de calcul al acestora*” și la „*aprobarea reglementărilor tehnice și comerciale pentru funcționarea sigură și eficientă a sectorului energiei electrice, termice și a gazelor naturale*”.

Obligațiile furnizorului de ultimă instanță sunt prevăzute la art. 144 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare „*Lege*”, potrivit căroră:

„(1) *Furnizorul de ultima instanță are obligația de a asigura furnizarea gazelor naturale clienților finali, în conformitate cu reglementările ANRE, la prețuri reglementate de ANRE.*

(2) *Furnizorul de ultimă instanță are obligația de a furniza, conform reglementărilor emise de ANRE, gaze naturale clienților finali al căror furnizor se află în situația de a i se retrage licența de furnizare în cursul desfășurării activității sau în orice altă situație identificată de ANRE în care clienții finali nu au asigurată furnizarea de gaze naturale din nicio altă sursă”.*

De asemenea, conform prevederilor art. 175 din *Lege*:

„(1) *Piața reglementată de gaze naturale funcționează în principal pentru asigurarea alimentării cu gaze naturale a clienților finali prevăzuți la art. 179 alin. (2) lit. a)-c).*

(2) *Pe piața reglementată de gaze naturale autoritatea competentă are dreptul:*

a) *să impună obligații de serviciu public, conform art. 173;*

b) *să impună furnizorilor proceduri transparente de achiziție a gazelor naturale de pe piața concurențială destinate realizării activităților prevăzute la art. 179 alin. (2) lit. a)-c);*

c) *să stabilească prețurile aplicate de furnizorii de gaze naturale de ultimă instanță clienților finali;*

d) să aprobe metodologii de verificare/control a cheltuielilor cu achiziția gazelor naturale.

(3) Furnizarea gazelor naturale pe piața reglementată se face pe bază de contracte-cadru aprobate de ANRE.”

Principiile care stau la baza elaborării reglementărilor privind sistemele de prețuri și tarife pentru activitățile reglementate, conform prevederilor art. 178, alin. (2) din *Lege*, sunt următoarele:

„a) prețurile și tarifele reglementate se stabilesc pe baza metodelor aprobate și publicate de autoritatea competentă;

a¹) metodele de stabilire a prețurilor și tarifelor reglementate se aplică nediscriminatoriu, au la bază criterii obiective și transparente și sunt supuse procesului de consultare publică înainte de aprobarea lor[...].”

În ceea ce privește activitățile aferente pieței reglementate, la art. 179 din *Lege* se stipulează:

(1) Pe piața reglementată care cuprinde activitățile cu caracter de monopol natural, activități aferente operării terminalului GNL, activitățile conexe acestora și furnizarea la preț reglementat și în baza contractelor-cadru, sistemele de prețuri și tarife se stabilesc de ANRE.

(2) Activitățile aferente pieței reglementate cuprind:

[...]

c) furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale[...].”

2. Scopul reglementării

Pentru a duce la îndeplinire prevederile art. 10 alin. (1) lit. z), ale art. 5 alin. (1) lit. b) și c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 144, 175, 178 și 179 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare, ANRE a elaborat proiectul *Regulamentului privind furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale*, denumit în continuare *Regulament*.

Regulamentul propus stabilește procedura de desemnare de către Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei a furnizorilor de ultimă instanță, condițiile de desfășurare și de încetare a activității de furnizare de ultimă instanță, principiile de stabilire a prețurilor aplicate de către furnizorii de ultimă instanță clienților preluați, precum și procedura de preluare a locurilor de consum ale clienților finali care nu au asigurată furnizarea gazelor naturale din nicio altă sursă.

3. *Schimbările preconizate/ măsurile propuse prin proiectul de reglementare*

Pentru a asigura furnizarea în regim de UI clienților finali care nu au asigurată furnizarea din nicio altă sursă, prin *Regulament* se propune ca ANRE să desemneze un număr de cel puțin 3 FUI, iar desemnarea în calitate se realizează, după cum urmează:

- a) prin organizarea unui proces de selecție;
- b) la solicitarea de desemnare în calitate de FUI a unui titular al licenței pentru activitatea de furnizare de gaze naturale.

Orice furnizor de gaze naturale interesat poate fi desemnat FUI, la cerere, indiferent de momentul în care face solicitarea.

Pentru a putea fi desemnat FUI, furnizorul de gaze naturale trebuie să îndeplinească condiții de eligibilitate prevăzute în *Regulament*, iar pentru a putea participa la procesul de selecție pentru desemnarea FUI, respectiv pentru a solicita să fie desemnat în calitate de FUI, furnizorul de gaze naturale interesat depune/transmite la ANRE o cerere prin care își exprimă disponibilitatea, însoțită de documentația care atestă îndeplinirea condițiilor de eligibilitate.

Procedura de desemnare a FUI în urma unui proces de selecție organizat de ANRE, se desfășoară astfel:

- a) prima etapă – atribuirea statutului de FUI furnizorilor interesați, prin selecție bazată pe disponibilitate, eligibilitate și capabilitate. Disponibilitatea se exprimă prin completarea unei cereri, de către furnizorul interesat pentru a fi desemnat FUI;
- b) a doua etapă - atribuirea statutului de FUI furnizorilor stabiliți de către ANRE, prin selecție bazată pe eligibilitate și capabilitate maximă, în situația în care procesul de selecție nu se poate finaliza în etapa prevăzută la lit. a).

Pentru furnizorii interesați care solicită ANRE desemnarea în calitate de FUI sau participă la procesul de selecție organizat de ANRE, și care îndeplinesc condițiile de eligibilitate, criteriul pentru desemnare este capabilitatea, respectiv un număr de cel puțin 2000 de locuri de consum deservite la nivel național, calculat ca medie a valorilor din ultimele 12 luni calendaristice încheiate pentru care ANRE dispune de date în urma activității de monitorizare a pieței gazelor naturale.

În situația în care niciun furnizor de gaze naturale nu a fost interesat să participe la procesul de selecție organizat de către ANRE sau în situația în care procesul de selecție nu se poate finaliza prin aplicarea criteriului de capabilitate, selectarea furnizorilor care vor fi desemnați FUI, cu respectarea condițiilor de eligibilitate, se face de către ANRE prin aplicarea criteriului capabilității maxime, respectiv în ordinea descrescătoare a cotei totale maxime de piață a furnizorilor de gaze naturale, calculată după formula:

Cotă piață_{Fz} = cotă piață vânzări_{Fz} *0,5 + cotă piață număr clienți finali_{Fz} *0,5

unde:

cotă piață vânzări_{Fz} – cota de piață a unui furnizor, în funcție de cantitatea de energie vândută clienților finali în ultimele 12 luni pentru care ANRE dispune de date în urma activității de monitorizare a pieței gazelor naturale;

cotă piață număr clienți finali_{Fz} - cota de piață a unui furnizor, în funcție de numărul de clienți finali din ultimele 12 luni pentru care ANRE dispune de date în urma activității de monitorizare a pieței gazelor naturale.

Un proces de selecție se consideră finalizat dacă Lista FUI desemnați va conține cel puțin 3 furnizori.

În vederea desemnării a cel puțin 3 FUI, ANRE organizează un proces de selecție în termen de maximum 10 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a *Regulamentului*.

ANRE organizează un nou proces de selecție doar în situația în care, în componența Listei FUI desemnați, rămân mai puțin de 3 furnizori.

Desemnarea în calitate de FUI sau respingerea solicitării de desemnare în calitate de FUI se face prin decizie emisă de către președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei.

ANRE publică/actualizează pe pagina proprie de internet Lista FUI desemnați, precum și deciziile de desemnare în calitate de FUI/deciziile de respingere a solicitării de desemnare în calitate de FUI.

Annual, în luna mai, ANRE verifică situația furnizorilor desemnați FUI din punctul de vedere al îndeplinirii criteriului de capabilitate și a condițiilor de eligibilitate.

De asemenea, prin Regulament au fost identificate situațiile în care ANRE revocă decizia de desemnare în calitate de FUI și condițiile în care un furnizor poate renunța la statutul de FUI, la cerere.

Prin *Regulament*, au fost identificate de către ANRE situațiile în care clientul final nu are asigurată furnizarea de gaze naturale, respectiv:

a) în cazul în care furnizorul său actual își pierde calitatea de furnizor ca urmare a:

(i) retragerii licenței de furnizare a gazelor naturale;

(ii) expirării licenței de furnizare a gazelor naturale și neîndeplinirii condițiilor prevăzute de reglementările în vigoare pentru prelungirea duratei de valabilitate a acesteia sau pentru acordarea unei licențe noi până la data expirării licenței de furnizare existente;

b) în cazul suspendării licenței de furnizare a gazelor naturale a furnizorului său actual;

c) în cazul în care furnizorul actual al clientului final nu își respectă obligația de a deține un contract de echilibrare și acces în PVT încheiat cu OTS, respectiv în situația neîncheierii acestuia conform prevederilor legale în vigoare, precum și în cazul rezilierii sau suspendării acestuia datorită neîndeplinirii obligațiilor contractuale;

d) în cazul în care furnizorul actual al clientului final nu își respectă obligația de a deține contractul pentru prestarea unui SR, încheiat cu OR în vederea vehiculării gazelor naturale până la locul de consum al clientului final;

e) în cazul în care clientul final nu își găsește un furnizor, din motive neimputabile lui.

De asemenea, un client final poate fi în situația de a nu avea asigurată furnizarea gazelor naturale și în alte cazuri decât cele prevăzute anterior, care vor fi identificate de ANRE ca urmare a unor sesizări primite de la participanții la piața de gaze naturale (clienți finali, furnizori, OR etc.).

Astfel, în condițiile apariției uneia din situațiile menționate anterior, clienților finali din portofoliul furnizorului în cauză li se asigură furnizarea gazelor naturale, după cum urmează:

- a) pe o durată de 3 luni de la data preluării, în cazul clienților finali cu un consum anual mai mic sau egal cu 28.000 MWh, care ajung în situația prevăzută la lit. a), c) și d), aceștia fiind preluați automat;
- b) pe o durată de 1 lună de la data preluării, în cazul clienților finali cu un consum anual mai mare de 28.000 MWh, care ajung în situația prevăzută la lit. a), c) și d), aceștia fiind preluați automat;
- c) de la data preluării și până la data încetării suspendării licenței de furnizare a gazelor naturale a FA, în cazul clienților finali care ajung în situația prevăzută la lit. b), aceștia fiind preluați automat; în cazul în care FA cu licența de furnizare a gazelor naturale suspendată pierde calitatea de furnizor în condițiile prevăzute la lit. a), FUI va asigura în continuare clienților preluați furnizarea gazelor naturale în regim de UI, cu respectarea condițiilor prevăzute pentru respectivele situații;
- d) pe o durată de 3 luni de la data preluării, în cazul clientului final cu un consum anual mai mic sau egal cu 28.000 MWh, care ajunge în situația prevăzută la lit. e), acesta fiind preluat la cerere;
- e) pe o durată de 1 lună de la data preluării, în cazul clientului final cu un consum anual mai mare de 28.000 MWh, care ajunge în situația prevăzută la lit. e), acesta fiind preluat la cerere;
- f) pe o durată stabilită de către ANRE, în cazul clientului final aflat într-o altă situație identificată ulterior, acesta fiind preluat la solicitarea ANRE.

Furnizarea gazelor naturale în regim de UI este asigurată de către FUI clienților preluați în baza și cu respectarea contractului-cadru de furnizare a gazelor naturale în regim de UI, prevăzut în anexă la *Regulament*.

Pentru acoperirea riscului de neplată, FUI are dreptul de a solicita clientului final cu un consum anual mai mare de 28.000 MWh constituirea unei garanții financiare înainte de încheierea unui contract pentru furnizarea gazelor naturale în regim de UI, iar clientul final poate înlătura opțiunea de a constitui o garanție financiară prin plata în avans a consumului estimat de gaze naturale. Plata în avans/Factura de avans se compensează cu factura finală de regularizare.

Pentru clienții preluați în regim de UI, FUI aplică, pentru fiecare lună calendaristică, începând cu data preluării, prețul pentru furnizarea gazelor naturale în regim de UI, determinat astfel:

- a) pentru clienții preluați care sunt racordați la sistemul de transport al gazelor naturale:

$$P_{FUI} = CU_{ach-FUI} + CU_{fz-FUI} + CU_{tr-FUI}$$

- b) pentru clienții preluați care sunt racordați la sistemul de distribuție a gazelor naturale:

$$P_{FUI} = CU_{ach-FUI} + CU_{fz-FUI} + CU_{tr-FUI} + Td_x$$

- c) pentru clienții preluați care au contract/contracte pentru prestarea SR încheiat(e) direct cu OR

$$P_{FUI} = CU_{ach-FUI} + CU_{fz-FUI}$$

unde:

P_{FUI} – prețul pentru furnizarea gazelor naturale în regim de UI (lei/MWh);

$CU_{ach-FUI}$ – costul unitar al achiziției de gaze naturale în vederea desfășurării activității de furnizare a gazelor naturale în regim de UI, aferent lunii de facturare (lei/MWh);

CU_{fz-FUI} – componenta unitară de furnizare a gazelor naturale în regim de UI, aplicabilă în luna de facturare (lei/MWh);

CU_{tr-FUI} – costul unitar aferent serviciului de transport al gazelor naturale, aplicabil în luna de facturare (lei/MWh);

Td_x – tariful reglementat pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale de către OSD în sistemul căruia este racordat locul respectiv de consum, pentru categoria "x" de clienți finali în care este încadrat clientul respectiv, în vigoare în perioada de aplicare (lei/MWh).

Valoarea componentei $CU_{ach-FUI}$, aplicată de către FUI clienților preluați, este egală cu prețul mediu ponderat de achiziție din PZU determinat pe baza prețurilor de închidere a pieței PZU, ponderate cu volumele zilnice tranzacționate aferente lunii calendaristice de facturare, calculate pentru zilele de luni până vineri, luând în considerare datele publicate pe pagina proprie de internet de către operatorii piețelor centralizate care înregistrează tranzacții pentru acest produs [lei/MWh].

Valoarea CU_{fz-FUI} este stabilită de către FUI și include costul aferent desfășurării activității de furnizare, costul participării în piețele centralizate și profitul.

Valoarea componentei CU_{tr-FUI} este determinată de către FUI pe baza tarifelor reglementate de ANRE pentru activitatea de transport al gazelor naturale.

Toate aceste valori se publică de către FUI pe pagina proprie de internet.

În cazul apariției uneia dintre situațiile prevăzute la lit. a) - d), mai sus menționate, clienții finali în cauză vor fi preluați de către un FUI stabilit de către ANRE dintre furnizorii desemnați FUI, pe baza criteriului „costul cel mai mic”, prin compararea valorilor cumulate ale componentelor CU_{fz-FUI} și CU_{tr-FUI} publicate de către fiecare FUI pe pagina proprie de internet.

În cazul apariției situației prevăzute la lit. e), mai sus menționată, clientul final în cauză va fi preluat, la solicitarea sa, de către un FUI ales în mod liber de către client dintre cei desemnați de către ANRE.

În cazul apariției unei noi situații care nu a fost identificată prin *Regulament*, clienții finali în cauză vor fi preluați de către un FUI stabilit de către ANRE dintre furnizorii desemnați FUI, în funcție de specificul situației identificate.

De asemenea, prin *Regulament* au fost detaliate etapele de preluare de către FUI a locurilor de consum ale clienților finali care nu au asigurată furnizarea gazelor naturale, precum și etapele trecerii la FUI sau la un furnizor în regim concurențial a clienților aflați în situația de a fi preluați sau care au fost preluați.

Prin *Regulament* au fost stabilite și obligațiile operatorilor de gaze naturale referitoare la alimentarea cu gaze naturale a locurilor de consum ale clienților preluați.

4. Mențiuni privind impactul socio-economic preconizat al proiectului de reglementare

Impactul macroeconomic

a) impactul asupra pieței de gaze naturale în ansamblul ei

- promovarea, stimularea și asigurarea concurenței între furnizorii de gaze naturale pentru a fi desemnat FUI și de a asigura clienților preluați furnizarea gazelor naturale în regim de UI pentru o perioadă limitată de timp;
- asigurarea predictibilității acțiunilor pentru toți participanții la piață implicați în acest proces.

b) impactul asupra operatorilor economici din sectorul gazelor naturale – posibilitatea tuturor furnizorilor de gaze naturale care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și

capabilitate, de a desfășura o nouă activitate, respectiv furnizarea gazelor naturale în regim de ultimă instanță, în condițiile stabilite prin *Regulament*.

c) *impactul asupra clienților finali (variații de preț și altele asemenea)*

– protejarea clienților casnici și a clienților noncasnici prin asigurarea furnizării gazelor naturale în regim de ultimă instanță, în condițiile stabilite prin *Regulament*.

– informarea clienților finali cu privire la preluare și implicit crearea posibilității trecerii într-un timp cât mai scurt a acestor clienți la un alt furnizor prin încheierea unui contract aferent furnizării gazelor naturale în regim negociat.

Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat – nu este cazul

Impact asupra mediului de afaceri – nu este cazul

Implicații sociale – nu este cazul

Impact asupra mediului – nu este cazul

5. *Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de reglementare:*

a) *acte normative ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act reglementare* – se va abroga Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 174/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind furnizarea de ultimă instanță, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 848 din 5 octombrie 2018, cu modificările și completările ulterioare.

b) *acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții* - nu este cazul